

ERDÉLYI HIRADÓ.

Országgyűlés tekintetéből folyó évi majus 15-től december végéig rendkívüli előfizetést nyitunk.

Előfizetési díj az irt időre, postán hetenkint négyszer küldve nyolcz-kétszer küldve pedig hét rft 30 kr. p. p.

Aprilis elejétől való számokkal már nem szolgálhatván, hasonló nehézség kikerülése végett siető megrendeléseket kérünk.

Szerk.

Tartalom. Gyászhir. Értsünk egyet. Országgyűlés. Kolozsvar. Tordamegye. Megyei rövid közlések. Mi újság a királyföldön. Dézs. Külföld. Hird.

Gyászhir. Kémeri Orbán Péter, Krasznamegye főjegyzője és alispáni helyettese, a' derék hivatalnok nincs többé. Három és lelnapi rövid betegség véget vete munkás polgári életének, hivatalának. Mint fiatal korától fogva a' megyének szolgálója, azon szerencsében részesült ő, hogy a' megyei hivataloskodás tetőpontján végzé bé diszes polgári pályáját. A' haza újjászületésének hajnalát is megérte, de miután még ennek csak terheiben részesült, azon nyugalommal költözött el, hogy itt bagyott polgártársai szabadok, a' hon nagy és dicső leend. Barátai, rokonai és vérei f. hó 13-án reggeli 10. órakor vevék tőle végbucsnut, s ezen hó 15-én d. u. 2. órakor kísérték az örök nyugalomra. Nyugodjanak bekével porai!

Értsünk egyet. Európának mohos institutioi, mint elavult ház, öszszerokadtak; egy szebb jövő virul fel a' népek fölött, mely vallás- és nemzetkülönség nélkül a' hon minden fiának emberi méltóságához mért biztos állást adand. Ez üdvös átalakulás kisebb nagyobb mértékben áldozatokat, rázkódásokat idéz elő minden esetben, mert a' természet fájdalmak közt szüli szebb jövendőknék nemtőjét; de igen is függ tőlünk, hogy átalakulásunk mentől kevesebb rázkódással essék meg, s hogy e' tekintetben mindenki megtegye mit tehet egy mulhatlan szent kötelesség. Ezt kívánja a' közös hon java, ezt minden egyes polgárnak magán érdeke, ezt a' méltányosság.

Csendes átalakulást igényel a' közös hon java. A' magyarhoni országgyűlés egyik érdeműs követének hatalmas szavára, a' burocratiának hydrája megszűnt élni, és a' föld népének szabadsága örökös álmából fölébredt: mert a' pozsonyi országgyűlésnek mindkét táblája lelkesen fogadta e' lelkes szót, és a' mi legkegyelmesebb királyunk, engedve a' kor kívánatának, hirtelen tanácsadóit elbocsátá és közbizalomra érdemes honfiakat vett föl maga mellé. De míg a' felség és honatyák az üdvös átalakulásra vezető fokozatokon néhány hét alatt át léptek, a' nép bizalmasan és csendesén várt. Nem is késett soká bizalmuknak jutalma, eljött a' régóta várt óra — és már most Magyarországnak minden fiai szabadok vallás- és nemzetkülönség nélkül. Csak ily kölcsönös bizalom és józan eljárás szülte egyetértés vezethete Magyarországon ily sikerült eredményre. Ellenben ha a' vizsgálódás demona konkolyt vet vala a' felség, országgyűlés és nép közé, kibékülés helyett felszámíthatlan nyomor és anarchia következett volna bé, mely néhány gyászos év után igen könnyen vissza vezethetne általános szolgaságra; mert igen helyesen mondá egy köztiszteltetben levő hazánkfi, miszerint anarchia azon hid, melyen a' despotismus még vissza térhet a' szabadság honába. Ily erélyes uton vívta ki Magyarország szabadságát. Elöttünk hasonló átalakulás áll; Erdély rövid idő alatt hasonló átalakuláson menend át, és pedig ha fiai józanon számítanak s cselekeszenek, hasonló békes uton. Sőt Erdélynek szerepe könnyebb, mert hiszen látja Magyarországnak példáját, látja a' sikert, következőleg biztosan követheti ez utat, mire az előlépések már meg vannak téve.

Erdélynek lelkesebb fiai Magyarország újja születésének legelső hírére, erélyesen feléptek, s mindent megtettek mi hatalmukban volt, hogy Erdélynek országos rendei hasonló czélra mentőlelőbb egybehivassanak. Végre fáradozásuk csakugyan sikerült, mert szeretve tisztelt fő kormányzónk közbenjárásával az ország rendei majus 29-ik napján egybegyűlendnek. Közlelbbi országgyűlésünk óta a' körülmények igen kedvezőleg változtak, mert a' mi legkegyelmesebb királyunk alyai szívet jó honfiak tanácsára fordította, miné fogva alapos reményünk lehet arra, hogy ez üdvös átalakulás nálunk is magarendén menend végbe, hogy ha mind az országos rendek, mind a' nép kötelességét teljesítendik; kötelessége leend pedig az országos rendeknek ünnepelesen kimondani, hogy Erdély, mely pragmatica sanctionk következtében az öszszes monarchiának, Leopoldi kötlevelünknel fogva pedig a' magyar szent koronának tagja, valamint az öszszes alkotmányos monarchiához hűn ragaszkodik, ugy másfelől megkívánja, hogy a' két testvérhon közti unio minden halogatás nélkül életbe léptessék; kötelessége leend továbbá nem urbért készíteni, hanem a' robotalás, általában a' feudális viszonyt megszüntetni, és Erdélynek minden fiait vallás- és nemzetkülönség nélkül felszabadítani, honpolgárokká tenni. Ellenben a' népek kötelessége leend a' már kiszabott időben megteendő országos határozatokat békén bévárni, és azoknak magarendén leendő megtételét nem akadályozni, csakis ily kölcsönös bizalom teszi lehetségessé a' békés átalakulást, mit a' hon java és minden egyes polgárnak magán érdeke egyaránt kívánatosá tesz; mert ha az átalakulás a' békés utat egyszer elhagyja, nem lesz többé senkinek hatalmában a' viharok rohamát feltartóztatni, nem lesz ember, bár mely osztályba helyezte legyen a' sors, ki a' jövendőbe nyugodtan tekinthetne, mert ily esetben a' vizsgálódás demona, érdemesek és érdemtelenek, megtámadottak és megtámadók között igazság és irgalom nélkül szélséyesen választandja számos áldozatit.

Békés átalakulást igényel a' méltányosság is. Ki másokhoz nem igazságos, az szabadságra méltatlan; — ez állítás mellett századok és nemzedékek tesznek bizonyosságot. Erdélynek alsóbb s felsőbb osztályaiban mindig voltak és vannak honfiak, kik egész éltökben az alkotmányosságnak és nemzetek felszabadításának szent ügye mellett vívtak. Igen esággesztő példa lenne jövőre minden nemesebb törekvés ellen, és árnyéket vetne az egész országra, ha ez üdvös átalakulás alatt azokat igyekeznek sujtolni, kik a' szabadságot számára kivívták. De általában ki mondta ki Magyarország számára a' népek szabadságát? — A' pozsonyi országgyűlés; — a' miért is Magyarországnak népe iránta hálával viseltetik. Ki fogja Erdélyben a' népet felszabadítani? A' kolozsvári országgyűlés, legyünk iránta bizalommal.

Gyászos példák mutatják, miszerint értetlenség, indulatoság, telhetlenség gyakran sirba dönték a' nemzetek legszebb reményeit. Várjuk bé csendesén a' már kihirdetett országgyűlést; a' ddig legyen bizalom és méltányos-

ság jelszavunk; csalatkozni, reménylen I-ten után, nem fogunk, de ha mégis csalakoznánk, akkor követelés váltsa fel a' megalatott bizalmat. Többen.

Az országgyűlés bezárásáról eképir a' N. U. Apr. 11-én reggeli 8 órakor elelgyes ülés tartatván, ebben a' megalkotott törvényezikkek fölvastattak; s onnan az orsz. rr. a' primási palotába mentek, a' hol már másfél órával a' 10 órára kitűzött bérekesztő ülés előtt jó sokan valának, a' karzat a' legszebb hölgykoszorutól diszelt. Fokokint a' zsufolásig telék a' terem alól felül. E' közben megjelent néhány testőr ékes öltözetében. A' jobb oldali karzaton (az ajtóól balon) a' királyné ő felsége számára szinte trónalaku ülés vala készítve, setét vörös bíborral béterítve, innen jobbra a' szegletig világosabb az udvari hölgyek számára. — Az előbbin végre a' királyné ő felsége, Ferencz Károly és Ferencz József főhercegekkel megjelenén, feléjük lengett a' sok süveg és harsogott a' lelkes „éljen!“ a' mire ő felségük meghajolva jelenték elismerő tetszésüket. Egy két percz mulva újult lelkesedéssel tört ki az éljenzés, jelentve, hogy már maga ő felsége királyunk is megérkezék. Előtte ment Batthyány Imre gr. főlovászmester kivont pallossal, utána viteték az apostoli; ezt követé néhány testőr. Az éljenzést végre a' legmélyebb csend váltotta fel; ekkor Batthyány Lajos gróf miniserelnök beszélt és mondá, hogy örömmel jelent meg ő felsége, miként mindig, hű magyarjai közt, és megelégedéssel tekint vissza a' törvényhozás működésére; hogy az új institutio a' magyarnak fejedelme iránti hűségét, a' kapcsol, a' nemzet és királyi család közt, csak még megszilárdítják. Ezután ő felsége következőleg szólt:

„Hiv magyar nemzetemnek szivemből hajtom boldog-ágát; mert abban találom föl a' magamét is. A' mit tehát ennek elérésére tölem kívánt, nemcsak teljesítettem; hanem királyi szavammal erősítve, ezennel által is adom neked kedves öcsém, s általad az egész nemzetnek, ugy mint kinek hűségében leli szivem legfőbb vigasztalását s gazdagságát.“

Éljen, éljen! harsoga erre, anynyira, hogy ő felsége jó soká vala várni kénytelen, míg beszéde folytán az alkotott törvényeket kir. hatalmánál fogva megerősíté, és azokat kedves öcsésének (nádorunk ő fenségének) átadá. A' beszédet ismét követett éljenzés után István nádor ő fensége emelt szót;

„Császári s apostoli királyi felség, legkegyelmesebb urunk! Nagyobb örömmel nem tölthette volna el felséged hiv magyarjait, mint hogy ezen örökre emlékezetes országgyűlés bérekesztésére személyesen körünkben megjeleni méltóztatott. Egy boldogított, háládatos nép környezi itt felséged királyi székét, s a' nemzet szíve soha forróbb szeretettel, több hűséggel nem dobogott fejedelme iránt, mint dobog most felségedért, ki a' jelen törvények szentesítése által honunk újalkotója lett. Szegény a' nyelv, hogy ezért felségednek illő köszönetet mondhasson; hálánkat tetteink fogják bizonyíthatni. Mert valamint új, életerős alapra fektetett ezen törvények által a' magyar al-

Kormány, ugy biztosabb alapot nyert általok azon szent frigy is, mely e' hazát felségedhez 's királyi házához édes kapcsolcsal köti. Legyen Isten áldása felségeden, koszoruzza hír és szerencse felséged fejét, ezt ohajtjuk szívünk mélyéből, 's magunkat és édes hazánkat felséged kir. kegyelmébe hódolattal ajánljuk."

Kimenvén ő felsége a' teremből, ismét felé ingának a' fővegek, és éltetik őt, valamint ez után a' felséges királynét, és a' koronaörökös főherceget is. Az előterekben, a' lépcsőkön a' kapuig a' győri és más polgári egyenruhás nemzetőrök kettős sort képezének; kívül a' sz. János téren katonaság állott. Most a' már szentesített kész törvények (elegyes ülésben) az orsz. házi teremben ismét felolvasztattak.

Ő cs. kir. főhercegsége az ország nádora a' törvények kihirdetése után az országos kk. és rr.-től következőleg vett búcsut: „méltóságos főrendek! tek. kk. és rr. Urunk királyunk jelen országgyűlést bérekesztvén, ezen alkalommal utósor gyülekezünk egybe. Ha viszszanézőnk országos tanácskozásainkra, ha ezek eredményeit tekintjük, bátran el lehet mondanunk, hogy a' jelen törvényhozás örökre nevezetes fog lenni hazánk évlapjaiban, mert általa nyertük meg azon alapot, melyen egy új alkotmány dicső temploma emelkedhetik. De éppen ezért, mert most saját kezünkbe van letéve nemzetünk sorsa, a' törvényhozó testület tagjainak magasztos kötelességei koránsem szűnnek meg, hanem csak változnak; 's innen haza térvén, mindnyájunk hazafias kötelessége, őszintén azon törekedni: hogy az itt elért átalakulás, mely viszonyaink legmélyébe hat, az országgyűlés által adott irányban, békésen 's így üdvösen menjen át az életbe is. Egyetértés és méltányosság legyen jelszavunk; ne-hogy egymás közt meghasonlva valamikép akkor játszunk el az ígérlet földét, midőn még küszöbén is alig léptünk át. Fogadják már most az országos rendek szives köszönetemet irántami bizodalomukért, melyet ez országgyűlés folyama alatt sokszor 's örömmel tapasztaltam 's melynek édes emlékét keblem megőrzendi. 'S midőn ezuttal a' törvényhozási elnökségtől végbúcsut veszek, kérem az országos rendeket, hogy azon új pályán, melyet változott viszonyainknál fogva ő felsége előmbe tűzött, engem, eddig tanusított ragaszkodásukkal kíséreni meg ne szűnjenek. Én mindnyájuk iránt az maradok, ki eddig voltam!"

Dél tájban a' nemzeti őrsereg ismét szeszzejővén, a' primási palota erkélyéről szemlét tartó felséges királyi család előtt csapatonként elvonult. Ezután a' zöldfa vendéglő előtt állítottatott föl egy nagy négyszegbe az egyenruhás polgárokkal egyetemben, 's a' bécsi tanuló ifjuság küldöttségének egyik tagja derék szónoklat mellett, 's testvér egybeforradás emlékéül egy német szövetségi (fekete, veres, arany) zászlót nyujta ajándékkul; a' melyet Zichy Otto gróf fővezér átvett, és kétszeri szónoklattal 's egy magyar lobogóval viszonozott. Ez alatt 1 óra után ő felsége pompás hintóján, és hat szürkén a' Dunapart felé indult, 's a' nemzeti őrsereg kettős sora között a' kikötőhöz érvén, itt leszállottak, hatalmas dörgő éljenzés és nagy kardcsörgetés közben, nádor ő fensége kísérete mellett „Maria Dorothea" gőzhajóra szállott, a' mely midőn megindult, megdördültek az ágyuk és taraczkok nemcsak rajta, de a' többi gőzhajókon, a' partontuli ligetben, fön a' várban, és dörgének mig csak a' távozó hajó látható vala.

És így fejeztetett bé az 1848-ki országgyűlés. Pozsonyban az utolsó.

Kolozsvár apr. 20. A' nádort királyi biztosul kérő felirat ő fenségének leendő kézbesítésére számos tagu küldöttség alakult 's ma reggel indult fel Budapestre.

Tegnap országgy. követekké választák: Groiz Gusztávot és Gyergyai Ferenczet.

Tordamegye közgyűlése. Az

előzmények bajjósátnak valának. Voltak, kik az egyesülés ellen izgattak, 's talán egyéniségek ellen is. Voltak olyak is, kik nehezen vették, hogy hazánkfiait figyelmeztették nem igen kedvező viszonyainkra, 's kértük közgyűlésünkön megjelenésre. De mind ezek már csak voltak. 'S hinni kívánjuk, hogy az alaptalan neheztelés is már csak volt, melynek egyébiránt születnie sem kellett volna, midőn mi Torda városának jó polgárságát éppen kiméltük, a' közvélemény ítélőszéke elébe azokat sem kívántuk állítani, kik az egyesülés nagy ügyében akadályul felléptek volt. Sőt azt mondtuk, hogy a' bünsulya nem ezeket, hanem a' gyalázatosan megbukott bureaucraticus hatalom ármánykodásait terheli. Hogy pedig a' figyelmeztetés használt, az eredmény megmutatta.

April 9-ke estén kezdődött el polgári ünnepünk. Casinoban valánk, midőn hírül hozták, hogy b. Kemény Dénezs megérkezett, és mi mentünk, vagy inkább szaladtunk elébe. Szembe találtuk; rövid üdvözet után vállainkra emeltük és a' casinoba körünkbe vivők. A' menet folytonos éljenzések között valóságos diadalmenet volt, diadala volt az igaz ügynek, 's a' nem martius 15-kéről dátált igaz ügybarátoknak. A' derék honfi beszélt az egyesülésről, mint Erdély élete feltételéről, 's ahhoz isten áldását kérte. Egy óra mulva hasonló fogadtatása lön Szász Károlynak.

Másnap apr. 10-kén a' reformatusok ótordai egyháza tömve vala néppel. Egy a' végett küldött bizottmány a' főispán urat bekérte. Ki erélyesen intette a' gyűlést csend- és egyetértésre, melyre a' mint igen jól mondá, soha nagyobb szükség nem vala mint most. És elnöki székéből hirdette az egyesülés ígétjét.

Ezután vette a' szót Kemény Dénezs. Ki egy nagy beszédben megmutatta, hogy számunkra nincs polgári üdv az egyesülésen kívül; hogy az urbéri viszonyok megszüntetése, és a' közteherviselés egyeseknek nemcsak nem árt, de eszközei levén, a' gazdaszat, müipar és forgalom felvirágzásának, nagyobb jóllétet eredményeznek 's ez által egyfelől, a' választalak lerontása, 's érdekegyesítés által másfelől a' hont biztos állásba teszik. Tehát indítványozta az egyesülést, 's az erről és az urbéri viszonyok kárpótlás melletti megszüntetése és a' közös teherviselésről intézkedhetés végett egy minélelőbb tartandó országgyűlés iránt a' főkormányzónak küldöttség általi felszólítását; és a' belbátorság fentartása végett őrsereg felállítását, ez utóbira nézve bizottmány kinevezését 's a' főkormányzékttól az őrsereg számára szükséges fegyverek kérését.

A' beszéd fényesebb helyeit kitoró éljenzések, az indítványt általános tetszés követték. A' főispán ur az indítványt határozatul rögtön kimondotta. Csak egy szó emelkedett az ellen, hogy fegyverek ne kéreszenek fegyvertárból. Ezen szónak aggodalom, az aggodalomnak pedig alapja az vala, nehogy ez által mint a' székelyekre önkényileg a' fegyver ránknyomassék. Szólo — egy Nagy István nevü polgártársunk az értelmesebb osztályból — kívánta, miszerint mindenki ön fegyverével készüljön fel. De Szász Károly megmutatta egyfelől ennek neveltséges voltát, másfelől lehetetlenségét; meg azt, hogy az aggodalom nem alapos, mert senki az őrseregbe besoroztatásra nem kényszerítettik, az mindenkinek hazafiságától váratik 'stb. Ezzel a' fegyverek megrendelése iránti kérés helyessége, szükségessége másodsor kimondatott. A' főkormányzóhoz küldöttség, a' megyei őrsereg létrehozására bizottmány neveztetett ki. Alsó-Fejér és Kolozsmegyék körlevelei, melyekben határozataik felől értesítnek, azoknak partolásra és a' Magyarhonnali egyesülésre felhívának, a' megelégedés élénk örömnilyvánítása mellett felolvasztattak. A' követeknek szózatolás utján választása főispáni előterjesztés következtében helyesletett. 'S ezzel a' napi ülés eloszlott.

De a' piacon a' nép öszszesereglett. Az előtt ott nem látott nemzeti színü lobogó tűzött ki a' városház egyik ablakán, lobogók lengtek a' nép között, és zene harsogott. Nagy István népszónoklatokat tartott, melyekben volt jó is, 's elmés ötletek a' megbukott tiszturalom zsarnokságáról. A' követeket, kik aztán meg is választattak, kikialtotta, 's a' nép éljenzésével ismételtette.

Következett politicai lakománk. Melyen főispán ur poharat emelt ő tődik Ferdinánd magyar királyért. Kemény Dénezs az egyesülésért; ismét Magyarhonn alkotmányos királyáért; a' nádorért, a' magyar ministeriumért; a' bécsi népért. Szász Károly a' frank, magyar és más népek szabadságáért, 9-ik Pius pápáért. Kemény Samu gr. a' szerencsétlen lengyel nép szabadságáért. Ezekután következtek egyes személyekérti pohárköszöntések.

Délután a' követek választása foglalkoztatta a' kedélyeket. A' választás eredményelett, hogy a' már előzőleg közlött követek megválasztattak.

Este a' piaci házak kivilágítottak. Mi pedig fényes fáklyás menettel roppant nép kíséretében indultunk Veres Lajos érdemes polgártársunk házáól Kemény Dénezs szállása felé. Utközben szabadság, egyesülés, jogegyenlőség, testvériség éljenzettek. A' tisztelgés eredetileg Kemény Dénezsnek és Szász Károlynak együtt volt rendezve. De Szász Károly már elment volt. És így csak Kemény Dénezsnek adhatók meg a' mi őt oly méltán illeti, méltánylásunk polgári adóját; de kérők, hogy ugyanazt Szász Károlynak is vinné meg. Mit örömet tenni ígért. Ugyan ekkor Kemény Dénezsnek átadánk egy az ő számára készített lobogót.

Más nap apr. 11-kén a' követek azon esetre, ha Kolozsvárt az országgyűlés a' pesti országgyűlés megnyitásaig meg nem tartatnék, felhatalmaztattak a' magyarhoni gyűlésre felmenni, és ott az egyesülés tetteles végrehajtását eszközölni. Ezen gyűlésen a' követek feleskettettek.

Több óvakodók által valami óvás adatott bé az egyesülés ellen. De Kemény Dénezs éles és czáfolhatlan észrevételei következtében visszavétetett, 's éppen egyik óvakodó által elszakasztatott.

Kemény Farkas b. szóba hozta, hogy a' bankjegyeket Tordán a' kereskedők sem akarják elvenni, hogy valami zsidók azoknak értékökön alóli béváltásával üzérkedednek, ez iránti rendelkezésre hivta fel a' gyűlés figyelmét. Főispánra bizatott szükség esetén a' kelő intézkedések megtétele.

A' megyei tűzkármentő társulat három évre alakulván, ideje a' jövő majusban kitelnék. A' gyűlés most még egy évre meghosszabbította, ugy mindazáltal, hogy a' kinek tetszenék, kötelezvényét kivévén, egy hónap alatt kiléphet. A' szabályok, mivel a' mostani idők nem engednek azokkal foglalkodni, maradnak azok, a' melyek voltak.

Este ismét Veres Lajos polgártársunk házáól — kire nézve általános meg kell jegyeznünk, hogy az idő szellemét felfogva nemcsak a' tisztelgésekben mutatja buzgalmát, hanem észszel és tettel ügyeink vitelében tiszta, áldozatkész hazafiságot tanusít — fáklyásmenet indult meg az átmenő Sivkovics ezred hangászkarával; 's tiszteltgett a' főispánnak, egyik követ Bánfi Jánosnak, mivel Kemény György nem volt jelen; ezredes Vernhárd István és neje Kemény Karolinának 's szeretett apja, a' polgár szellemü Kemény Farkasnak; 's innen a' mint értesülve vagyunk, azon ezredbeli, bizonyos helyen egybegyült tisztikarnak.

Más nap apr. 12-kén. A' főkormányzóhoz küldött küldöttség meghozta az országgyűlés maj. 29-kére kitűzött határidejét, melyet örömmel fogadánk. Ugy azon ajánlatot is, hogy az őrsereg számára szükséges fegyverek a' fegyvertárból adatni fognak.

Azon ifjuságnak, mely résztint Enyedről,

részint a helybeli egység-hívó rokonink iskolájából jelen volt, 's a nagyszerű ügy átvitelében, népszerűvé tételében munkás részt vett; az ifjuságnak, mely a világesemények eldöntésében mindig és mindenhol oly fontos szerepet viszen, mely a kor igényei felfogásában mindig és mindenhol előlment 's elől megyen, őszinte polgári köszönetünket nyilvánítjuk, 's kívánjuk, hogy a haza szent ügyében bízonyított önzéstelen lelkesedését egy jobb, egy dicsőbb polgárilét gyümölcseinek élvezhetése jutalmazza. Helybeli egység hívó rokonink tanodája falain látta először Tordaváros polgársága nemzeti lobogónkat apr. 6-án kitűzve, melynek élénk színei, az általános szabadság színvegyülete a hozzá nem szoktatott szemeket egyelőre fájdalmas káprázatba hozta volt. De az ember szemé úgy van alkotva, hogy csak szoktatni kell, 's ha ép, megszokja a nap fényes sagáiraival mint a sas szembenézni. A szabadság lobogóját előbb látni kellett, hogy kezeinkbe foghassuk. Köszönet az iskola igazgató tanára Darkó Mihálynak is, ki a kormánya alá bizott ifjuság lelkesedését az egyesülés ügyében nem lehangolni, hanem azt buzdítani polgári kötelességének tartva, a példát maga adta.

Jövő alkalommal Udvarhelyszék Kolozsvárról visszatérő küldöttségének Tordán mikinti fogadtatását közlendjük.

Szabó Lajos.

Aranyosszék - apr. 12-én kimondván az uniót, közteherviselést és urbéri viszonyok megszüntetését, követeivé választotta Csipkés Sándort és Gyarmathy Samut.

Kővárvidék apr. 10-én magát Magyarhonhoz tartozónak nyilvánítván, Katona Miklóst és Buda Sándort küldötte fel követeivül. Főkapitánynak a lelkes gróf Teleki Sándort kéri.

Küküllőmegye is megválasztotta követeit: Bethlen Farkas és ifj. Bethlen Gábor grófokat.

Abrudbányán apr. 7-kén minden kórkerdes a legjobban ment keresztül. Követei: Fúzi Samu és Ferenczi Dávid.

Mi ujság a királyföldön?

Kiknek keblét emberszeretet hevíté, kiknek lelkek igazságért szomjazott, kik nyilván vagy titokban szabadságnak áldozának, kik a népek elnyomott sorsán olykor fájdalomkönyveket hullatának, 's dolguk jobbra változásáért imádkozván, erejük szerint azt elősegíteni is törekvének, szóval: azon jobbak, kiket az eddigi állapotok ki nem elégítvén, emberiebb formákért, több, szélesebb szabadságért, igazgósabb jogosztályért epedének, kivált pedig maga a nép, mely már már érzetere, világos tudására kezd jöni a roppant változásnak, melynek őt a gondviselés és a körülmények hatalma elébe viszi, vár, hisz, remél, örvend. Felemelt fővel, nyílt homlokkal kezd járni valahára a szabadság gyermeke, felkezd egyenesedni maga a százados terhek alatt meggörnyedt nép, mint a börtök erösbülö sudara 's lételét, ember voltát, jogait érezni kezdi. Isten, népek istene! legyen hála neked, hogy e változást, e dicső látományt megérnem engedted. Isten, népek istene! legyen hála neked, hogy anynyi küzdés után végre győzelmet adál a jó ügynek 's barátinak, hogy anynyi nyomás és szenvedés után örömet adál végre e népnek, melyet járom és szolgaság már már végképp megtörendő vala.

Igy a jók, kiknek lélekismerete tiszta.

Ellenben azok, kik álnokság utain járának teljes életökben, kik a hatalom vak eszközei valának, kik törvény adta polgári jogokat mások kizárásával bitorlának, kik magyarföldön magyar státuszjövendelméből élvén, gyűlölöi voltak a magyar nemzetnek, ellenei hazának és koronának, a számtalan titkos kémek, armánykodó jezsuita-papok, a németség terjesztésére küldött, a nyilván magyarság iránti rokonszenvet szülő, titkon mégis anti-magyar ér-

zelmü, a legnevetségesebb gyávaság mellett is pharizeuskodni akaró, a magyarnak évek óta boszút esküdt, valamint mindazon végnélküli dii minorum gentium féle kir. hivatalnokok, katonatisztek, kik eddig a bécs-udvari központi hivataloktól várván üdvösségüket, kapván tanácsot és bátorítást, törvényeinket, alkotmányunkat lábbal tapodák, a németség, és udvari decretumok uralkodását a magyar nyelv és nemzetiség elnyomásával megalapíták, kik eddig elő csak úgy fitymálták, keserítették, zsarnokolták a szegény magyart, kik Kübeck és Rosenfeld mindenhatóságában bizva, a régi kormány örökkévalóságát hiva, a valahai hatáskör nyeres és boldogulhatás eszközeit utált kezeikben, sárkány körmeik között tartva, megalázzák, szolgájokká tevék, porázon vezeték néha még a legtalpánálabb magyart is, a gyengébbeket pedig nyelvök, nemzetiségök, characterök sőt szinte bőrükből is kivetkeztetétek, szóval: kik igazság, humanitas, és törvény ellen cselekedének, sötétséget, tyrannismust és szolgaságot terjesztének, most midőn a szabadság hajnala felpirult, a számadás ideje eljött, midőn a bűnhődés napja közelg, most a dolgok megváltozása után, részint még viczkándoznak, az önálló magyar kormány gondolatára boszankodnak, ajkaikat harapják, csekély hatalmukat a vonaglás e végperceiben is használják, mások ellenben okosabbak meghajolni a körülmény vaskénytelenségének, hajlandók capitulálni, azonban mégis tündönek, tanakodnak, félnek, reszketnek!

És én nem háborítom őket jámbor foglalkozásukban. Hisz ez első tettök, melylyel valakinek nem ártanak. E szerencsére ők rég érdemesíték magukat. Hiszen meg van írva: meglátogatom az atyák vétkét a fiakban; isten igazságos. Isten éltesse őket soká, hogy bűnhődjék ki vétküknek sokaságát!

Ez általán véve királyföldön — úgy hiszszük máshol is — a kedélyek status quis-e. Maga a föld ellenben, bár sok bűn emléke terheli, dusan tenyészetenek indult 's a mező most is vidáman zöldelik. Mintha tudná, hogy elnyomott fiaira Erdély többi népével egyetemben nem sokára a szabadság napja feljövend.

Mi ujság a királyföldön?

A szász és német ifjuság 's még némely éltesebb férfiak is német cocardát (fekete-arany-szin-veres) viselnek. Elszakadási vágy symboluma az igaz, tehát honárulás, 's mint ilyent jogunk lenne keményen megróni. Azonban hagyjuk kedvöket telni. Hadd viseljék szegények! hisz egyik jelszónk a szabadság. Hogy ők rosszul értik a szent szó fogalmát, az ők szerencsétlensége. Mi örvendjünk, hogy az ország dolgát nem e cocardás urak döntik el. Azt azonban még sem mellőzhetem megjegyezni, hogy a mint szász polgártársinknak unio-rózsáink rossz vért kezdvén okozni, surlódások kikerülése végett — korántsem pedig felsőbb bétiltás következtetésében, mint némelyek alaptalanul állítják — néhányan elég loyalisok voltunk letenni, úgy miis megkívánhatnók ama kölcsönösséget, hogy efféle németországgali coquet-tirozást taposító iskolás demonstratióktól kiméjenek meg.

Szebenben köz hir szerint a lerontott várkapukat és várrészeket újból felépíteni, a várt köröskörül védelmi állapotba tenni szándékoznak. Ugy látszik a szebeniek nem hisznek a kolozsvári közpkapui felírásban:

Hostis ab insidiis dominus (mai időben ez ur az igazság, jog és szabadság) nisi protegat urbem,

Excubiae humanae praesidiumque nihil.

A nemzetörtség száma eddig elő 1600 egynéhányra megy. Főparancsnokuk lesz az ispan. Többi tiszteiket maguk választandják. Ambar a bel tanács megkísérté a kijelélést kezére játszani. Oh bureaucratia, oh te hires községi rendszer! Fegyvereiket Stájerhonból hozatandják. A gyakorlatok már is folynak keményen. Sok szerencsét hozzá. De ha az es-

küformában a szász nemzetnek is hűség esküvés nem foglaltatnék, higgyék el öök, ma néhány százzal volna nagyobb örseregik száma.

Némelyek azon török fejöket, hogyan lehetne a királyföldön levő catholicus nevelőintézetekből (miért nem reformatuscsekből is? Mert itt nincsenek kezökre dolgozó német plébánosok) a magyar nyelvet kiküszöbölni. Így p. o. Szebenben nem rég tekintélyes szász férfi, állítólag a polgárok felhívására, folyamodott cathol. püspök Kovács Miklós ö nmlgához a szebeni cathol. gymnasiumból a magyar tanítóknak elbocsátása *) 's helyökbe nemetajkuaknak kinevezése iránt. Azonban mig a cath. főpásztori széken a tisztelt férfi ül, nemzetiségünken ily armányok tudjuk csorbát nem ejtenek... 'S kik e tervet forralják, a mult országgy. m. nyelvi t. cikkekre hivatkoznak, mely in gremio nationis saxonicae a német nyelvet emeli diplomaticussá. Uram isten! hová mehet az emberek boldogtalansága. Jó lesz ez elv nyomán a reform. papokat is német egyházi szónoklatokra szoritni, a tartományi főbiztossági hivatalt, valamint a királyi kincstárt is — mert a hadi tanács ez elvet még mielőtt megszületett volna, törvény ellenére követte — német nyelven ügykezelésre kényszeríteni, (közbevetőleg legyen mondva: az elsőnél a haditanácscsal szemben, az utolsónál a bányászati, harminczadi, számadási, pénztári és sóügyekben törvény ellenére, 's a magyar nemzet gyalázatára csekély kivétellel még most is németül megy; et hoc senatus intelligit, consul videt! Ugyan hol vannak, kik a mi törvényöreink?) hiszen ezek is in gremio vannak. Már késő. Országgyűlés és unio! Meghozandják ezek majd az orvoslást.

Mi ujság a királyföldön?

A sajtószabadságot tetteg életbe léptették. Idvezlem az erélyes bátor lépést, Azt mondják ők — és én is vallom — miszerint hazánkban a censura törvényelleni, legalább törvénykivül. Ö felsége törvényen kívül hozatván bé, midőn birodalma minden provinciainak ugyan akkor Erdélynek is sajtószabadságot engedett, 's a mint azt előbb törvényen kívül béhozá, szint azonképp most fel is függesztheté. (Folyt. követc.) Rado G.

Dézs apr. 15. A nemzeti örsereg városunkban már létre jött. Az önkintesség alapját állították meg, 's már is három- négy száz között áll az ajánlkozók száma. Követséget küldöttünk a korm. székhez 500 fegyverért. Tegnap este 6 órakor állott ki egy tized elsőben az örhelyre. Az örség taraczkok dörgései 's a Rákóczy-induló zenéje között kezdődött meg. Örházzá tétetett a piaczon a tanácsház végében levő veres bolt, melynek boltozatán a kétféjű sas bémeszeltetett. Az örség csak éjjelenként áll ki 's ügyel fel a város csendére.

Most vannak készülöben az örház elébe állítandó nemzeti színű sorompók 's faköpenyeg. Az örsereg zászlóját városunk hölgyei állítják ki 's készítik.

Husvét harmadnapján a zászlót felszenteljük, 's alatta esküt teendünk le a hon és király iránti hűségre. Akkor este az örsereg részére fényes bál van tervezve.

Mig a kormánysszék utján fegyvert nyerének, addig saját fegyvereinkkel állunk ki.

A fegyvergyakorlat elkezdődött 's folyton foly. Medgyes Lajos, nemzetör.

KÜLFÖLD.

Oroszország. A petersburgi ujság szerint, Oroszország nem bánja, keres-

*) De hogy. Vétek volna isten 's a haza ellen. Nekem van szerencsém e tanárokat ismerni. Világos fejü, meleg keblü, határozott jellemü férfiak ezek, 's mi legtöbb, talpig magyar emberek! Díszre valának a catholicus clerusnak. Értik ők az időt a melyben, ismerik a viszonyokat, melyek között élnek, 's mert hivatásuknak emberül megfelelnek, azért szeretnék némelyek másokkal cserélni fel. Isten mentsen. Elmozdításuk vétek volna isten és haza ellen. Béküldö.

se nyugati Európa társasági boldogságát a revolúciókban, 's válaszszon oly igazgatási formát, milyen tetszik; Oroszország a haladás kérdésének megoldását fejedelmi bölcsességére bizza, meg levén győződve, mikép a régi rendszerhez kell szorosan ragaszkodnia, különben politikai hatalma, hitele, kereskedése, ipara, nemzeti gazdagsága tönkre jutnak. Háboru esetére Oroszország a birtoklás mostani állapotját, melyért kezességet vállalt volt, nem fogja szeme elől eltéveszteni, 's nem fogja engedni, hogy a politikai 's földbirtoki egyensúly, nézete ellenére, változtatást szenvedjen. Szóval, szigorú neutralitással szemlélvén az eseményeket, nem fog senkit megtámadni, ha meg nem támadatik.... Tág értelmű politikai nyilatkozat, melynek színét és fonákját is alkalom szerint használhatni.

Azonban Oroszországnak most csak 60 ezer embere áll Lengyelországban, mint írják; mert míg a nagy terjedtségű birodalom távolabbi részeiből a felesleges sereg megérkezendek, addig sok hónap fog eltelni, mely idő alatt Oroszországban, mint egyebütt, sok nem remélt dolog történhetnek.

A Weser Zeitung szerint úgy Petersburgban mint Moszkában mozgalmak ütöttek ki.

Némethon. Berlin. Champhausen miniszterelnök a múlt egyesült országgyűlési ellenzék jelesebb tagjaiból alkotott miniszteriumot; mert gr. Arnim a moderado conservatív, de csak a régi rendszer által saturált miniszter, a közohajtásnak engedvén, visszalépett. Új rendszerhez elhatározott új emberek kellene.

Champhausen az egyes. országgyűlést a király nevében kinyitá, melyet nem sokára örökre bé fog zárni. A tanácskozások nem külön curiákban, hanem egyes ülésekben fognak folyni. A városi polgárság képviselői tiltakoznak a kir. propositio azon pontja ellen, mely a frankfurti német országgyűlésre küldendő 113 porosz képviselő választását rendekre bizza; ők eredeti választást kívánnak.

Berlinben eddig hallatlan jelenet — egy nagy népgyűlés határozatait a király elébe terjesztette. A népgyűlés hívsége iránt biztosító küldöttségnek a király a következő öszinte szavakat mondá: „Ah! inkább szeretem népemet, mint magamat. Oly nagylelkűséget mutatott hozzám Berlin, milyent tán a világon egy nagy város sem mutathatna.“

Posen tartomány kormányzója, Beur-

mann, visszatért Berlinbe, mint már felesleges tisztviselő; mert már Poroszban csak védura, de nem igazgatója többé Posennek, mely polgári és hadi tekintetben maga magát rendezni kezdte. Posen mart. 24-én a nemesség és minden osztályzati különbség megszüntetését kihirdette; polgári 's katonai bizottmányok alakulnak, 's fenik a kaszákat, míg a szénacsinálás ideje békövetkeznek, ha szükség kívánna a nagy ellenség lekaszálására.

A kormány meghatározta Schleswig-Holsteinnak segélyt küldeni. Erre az angol kormány kinyilatkoztatta, mikép ha porosz sereg a dánföldre lépne, azt hadizénésnek venné. De nem írják, vajjon Palmerston lord a hűségüket is dánföldnek tekintti, mert ezen esetben nagy baj és zavar következhetnék.

Hannover. Az országgyűlés mart. 28-án megnyitott. A közelebbi múlt és jelen közti különbség sehol sem lehet felettlőbb, mint a megnyitás ünnepélyénél. Régen az országházba menő király aranyozott szekérét vörös színű szerszámokban prűszkölő topogó nyolcz fehér ló vonta, mindeniket porozott hajczopfos eseléd vezette, a sereget rogyogó testőrök és segédtszerek serege környezte, harang- és ágyúszó kísérté. Az idő szelleme mindezen fényt letörölte: az udvari 's katonai ragyogó egyenruhák helyett most 4000 nemzetőrt sorban állva 's az örvendő népet vasárnapi ruhában 's vidám arczezal lehetett látni. Régebben a trón mellett csillagokkal, rendjelekkel beborított mellü tarka barka excellentiák állottak, az alkotmánytipró Scheele vezérlete alatt; most ott Struve, az országgyűléstől erőszakos eszközökkel eltávolított és üldözött Struve egyszerű fekete frakkban állott, ki tiszta öntudatával keblében inkább díszére van a trónnak, mint ama csillagos mellü férfiak.

A második kamarában Tünczel a következőket indítványozta: a főrendi kamara eltörlését; a majoratusok 's fidei commissumok meg nem engedését; a nemesi bank megszüntetését; az oly kolostorokban, melyek el nem töröltetnek, a nemesi kiváltság elmellőzését; 's azon esetben, ha ezen javaslatok lényege rögtön határozattá nem válik, a kamara feloszlatását 's új választást.

Ferencz Károly főherceg trónörökös a császár segédtársul fölvette. Ennek első szülöttét Ferencz Józsefet csehországi főkormányzónak nevezte ki.

Olaszthon. Lombardiából kitesztált igaz híreket adni bajos, mert a kormány nem igen közli az onnan vett tudósításait; a más uton érkeztelen úgy érzik a pártahajlam szaga, mikép kényszerülünk biztosabb hírek érkeztéig, hallgatni. Anyoni bizonyos, hogy Radecky Verona és Mantua között szállott táborba, hogy a sardiniai király és két fia Lombardiában állnak 40,000 emberrel, 's hogy már austriai és sardin. csapatok közt kevés öszszekocczanás volt.... Két valószínű váro nevezetes hír érkezett: egyik az, hogy Savoya tartom. a sardiniai királyság Frankon felőli része, a respubliát kikiáltotta Chambery-ben 's Frankonhoz szándékozik csatlakozni; másik az, hogy egész Tyrol, Olaszthon ellen haragra gerjedvén, a császár és birodalom mellett fölkel. De ezen tudósító azt is közli, hogy Magyarhon 100,000 embert állít ki Olaszthon ellen; mely kényes pont-ra nézve a magyar miniszteriumnak merőben ellenkező határozatát közlik a magyar lapok. E mellett nemcsak az Öst. Zeitung és Öst. Lloyd, sőt épen egy tyroli tudósító is javasolják a kormányoknak, hagyna fel Lombardiának — mely a régi gyűlöletes és fonák kormányzati rendszerrel fogva már el van vesztve — viszonti erőszakos meghódításával, mert Lombardiának, Galliciának erőszak általi megtartása inkább gyengítne mint erősítené Austriát; mert Némethon kimondotta, mikép német faj 's aju tartományait idegen hatalom alatt tovább nem szenvedni, úgy az idegen tartományokat örömet kibocsátja kebléből; mert a földfoglalás 's ezeknek nagy áldozatokkal megtartása ellenkezik az új alkotmányos rendszerrel; mert eltűntek azon idők, mikor a fejedelmek a népeket portékáknak, az embereket érték tényező házi barmoknak tekintették, adták vették, cserélték berélték.

Párma. A herceg regensséget nevezvén ki, egy nyilatkozatában fájlatja, hogy eddig idegen befolyás alatt kellett állania, 's jövendőre saját és hercegsége sorsát a római pápa, toscani nagyherceg, 's Albert király határozatuk alá veti, remélvén, hogy ezek méltányos ítéletet fognának hozni.

Róma. A pápa a jesuitákat néhány szép szó mellett elbocsátotta. Lombardiába Mimából 1200 önkintés indult meg, de azután 8000-re szaporodtak.

Nápoly. A siciliai parlament első ülésében Ferdinándot királyának kikiáltotta.

H I R D E T É S E K.

az Erd. Hiradó 352-ik számához április 20-án 1848.

H I R D E T M É N Y.

(2) A bankigazgatóság, az austriai nemzeti bank állását folyó évi mart. 28-ról ezennel köztudomásra juttatja.

Az austriai nemzeti bank állása mart. 28-án 1848.

Van.	fr.	kr.
Pengő pénz	53,155,185	34%
Leszámított váltók 5—95 napi lejáratl	83,240,138	26
Letett zálogok előlegezés mellett, legfeljebb 90 nap alatt kifizetendők	12,213,600	—
Biztosított státusadósság	81,185,234	21%
Biztosított kölesön Magyarhonban	1,077,587	7
	230,871,745	30%
Kell.		
Forgásban levő bankjegyek	198,392,665	—
Folyó számadások letisztázása	2,106,480	30%
Bankalap 50,621 darab részvény után egy egy részvényérték eredetileg 600 pftjával	30,372,600	—
	230,871,745	30%

Bécs, 1-ső ápril. 1848.

B. Léderer Károly,
bank-kormányzó.
Liebenberg Leopold,
bank-igazgató. (3)

Gyors utazási hirdetés.

(3) A Biásini gyors utazási intézete ezennel hírül adja, miszerint folyó év és hó 28-ikán az első gyorskocsi fog indulni Kolozsvárról Sz. Ujváron Dézsen keresztül, egy előre még csak Beszterczéig, némi nehézségek elhárítása után, Bukovinába is a pesti és brassai gyorskocsikkal kapcsolatban.

A Gyorskocsi indul Kolozsvárról Sz. Ujvárra, Dézsre és Beszterczére minden pénteken reggel 4 órakor Beszterczéről viszsa Kolozsvárra minden szombatn reggel 4 órakor. Egy hely fizet 30 font szabad pödyászzsal, Kolozsvárról Szamosujvárra, vagy viszsa, 1f. 30 xr. Dézsig 1 f. 50. Beszterczéig 4 fr. 40 xr.

Az intézet gondoskodott a lehetőleg gyorsabb eljuthatásról Pestre, és az eddig létezett gyorslovakat a t. cz. uraságok hintóba újra felállította, Szolnokig, azon megjegyzéssel hogy a szolnokra jutott kocsiknak 3 hónapig fizetés nélkül ügyelet mellett kecsi szint is adand. A Biásini gyorsutazási intézetéből.

Pesten Április 9-ik 1848. (3)

Eladó orgona.

(6) Egy négy oktávás, 's hat változatos új izlésű, nagyszerű orgona az ovárban 230 szám alatt Konner Martonnál eladó. (6)

2) Czigelka ásványgyógy-viz Karvász József kereskedésében árulatik. (1)

Szerkeszti és saját betűivel nyomatja Méhes Sámuel.